

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap.**
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Az idő.

Rohan az idő; percz percz után beleszalad a multba és belehal, hogy soha többé ki ne keljen sirjából. Mi megyünk a térben és időben feltartóztathatatlanságul előre, szaladunk egyetemesen azon a biztos uton, hol nincs megállás, hol nincs kitérés, de jön a vég. Vajjon számításba jöhetnek-e oly tekintetek az államok életében, melyek az időt mérik s melyek kérlelhetlen szigorral vetik latba az időt és események viszonyait? Mindenesetre. És mégis vannak, a kik az idő értékét nem ismerik, a kik ha épen megállítani nem is óhajtják, de igyekeznek a cselekvés és tevékenységben az időt felhasználni akarókat, mert megakadályozni nem tudják, lépésről-lépésre visszatartani, késleltetni, hogy minél messzebb tolják a jövőbe azon javaslatok törvénynyé emelését, mely fölött már három hét mult el a házbán. Három hét! És még csak a kezdet. Hiszen az Ur 6 nap alatt teremtette ezt a nagy világot és annyi lényeit. — Az igaz, hogy ellenzéke nem volt, a

contra érvekkel agyon diskurálta volna jó szándékát, de ha lett volna és meghallgatta volna égi türelemmel, úgy 6 esztendőbe is kerülhetett volna, míg földünk és lényei kikerülhetünk volna a vitából.

Alig hisszük, hogy létezzék a világnak olyan kapacitása, aki akár pro, akár contra valami új érvet fel tudna még hozni a javaslat vitájában. Miért beszélnek hát még mindig, akik úgy sem érdekesek s a kiknek hallgatójuk amugy is a szürke semmiség, miután a képviselők is kimerültek? Bizony vége lehetne már.

Hogy néz ki a víz, ha sokáig egy medenczében tartjuk? Szunyog-tojáást és kukacot terem az, még ha szentelt is. De ha folyik és minél gyorsabban folyik, annál kevésbé van kitéve a fergesedés veszélyének, annál tisztább, annál élvezetesebb hallgatni csörgedezését, mely munkál, termékeny iszapot hord, míg az álló víz, a pocsolya is megunja semmittevését és elillan. Mért nem illannak el hát azoknak javaslatbuktató tervei, kik a folyam árja ellen

igyekeznek evező nélküli sarkjukat vezetni? hisz már is oly szürthez ütődött a Stánia-uton e hó 4-én, melytől kapott léke következtében, bár gőzszivattyúval mérték is a vizet belőle, elsüllyedt.

Ha a nemzetben az egység érzete nyilvánult, mint nyilvánult fényesen a szabadelvű nagygyűlésen, úgy tisztában kell lenni azoknak, kik akár saját meggyőződésükből, akár másnemű érdekek kényszer sympathiája alatt ellenkező álláspontot kénytelenek elfoglalni, hogy ne küzdjenek oly áradattal, oly összakarattal szemben, hanem engedjék medrében simán lefolyni. Ne igyekezzenek zavarni, hullámokat verni, melyeknek tartalata — mint érezhették is — rájuk zudul s még azután is, ha e javaslat már sanctionált törvény lett, gyöngévé teszi erejüket a később felveendő harezokban, mert alapjuk, melyre mindig a közérzületben hivatkoztak, épen a közérzület előtt ingott meg s romlott oly ócska romhalmazzá, mely a vita nyújtásában még inkább el fog porladozni.

A hét története.

A polgári házassággal úgy vagyunk, mint egy nagy ebéddel. Feltálatlak a parlamenti szónokok egy csomó izes eledelt, azt megettük, átélveztük, jött a csemege is, a nagygyűlés, s ami ezután jő, az már nem ízlik senkinek, az csak arra való, hogy megcsemereljünk tőle. A nagy ebédén volt bőven jó eledel, egy néhány fekete ruhás kukta becsémpesztett egy néhány tál kozmás fogást is, de hát ez nem kellett senkinek. Az ebéd tehát fényesen sikerült, de hátra van még a fekete leves, melyet majd a főúri és főpapi szakácsok fognak az urak házában felhordani.

Az országgyűlésen még egyre tart a polgári házasság feletti vita. Az utóbbi napok kiválóbb szónoka Ugron Gábor volt, az erősen független, de azért erősen ultramontán érzelmű nagy székel, ki is a fakultatív polgári házasságot pártolja. A tisztelt ház különben nyakig el van telve a két és fél heti vitával, a képviselők már türelmetlenkednek, a szónokokat nem hallgatják ki s a közbeszólások özönével teremnek. És pedig némelykor egész szerbiai modorban szólják le egymást a képviselő urak. A multkor Komjáthy és Vajai között történt egy mérges össze-közbe-szólalkozás, kurtán-furesán legazembe-rezvé — egy harmadik személyt, melyet azonban ki-kimagára is vehett. Egyéb baj különben nem történt.

Szerbiának minden nap más-más képe van. Egyik távirat a legbékésebb állapotokról hoz hírt, a másik

TÁRCZA.

A földrengések.

(Vége.)

A földrengések előbb említett csoportjaira bőséges számban találunk, rendszeren szomorú végű, példákat feljegyezve. Így 1783-ban a calabriai földrengés alkalmával az épületek talapzatukkal együtt, valamint az utcák kövezetei lövegek módjára dobhattak magasra a légbe. Chiliben egy mélyre beásott hatalmas árbocz mintha egy nagy terjedelmű tűz-akna felrobbanása által lökett volna, úgy röpült fölfelé. 1797-ben Biobambában egy ilyen alkalommal a hullák sirjaikból lökettek ki, s az emberek százai a magasba dobva holtan hullottak vissza egy közeli folyó tulsó partján levő dombra.

A hullámozgások sem állanak, hatás tekintetében, messze a lüktető mozgások mögött. Calabriában, a már említett földrengés alkalmával, a legnagyobb fák is oly erősen hajoltak le, hogy ágaik a földhöz verődve letöredeztek. Jamaika szigetén 1692-ben az emberek ide-oda gurítatva és éktelenül megcsontitva dobhattak egymásra. 1793-ban a

komáromi templom két tornya szembe ötlőleg egymáshoz hajlott s 1810-ben Moonál a „Csókahegy” egészen inogni látszott.

Földrengések alkalmával a talajban nagyobb hasadékok keletkeznek, melyek vagy megmaradnak, vagy a mily gyorsan támadnak, ép oly gyorsan el is tűnnek. Máskor keskeny gerincek széles hegyhátakká alakulnak és viszont, amint ez megtörtént Calabriában 1783-ban. Az 1692-iki portrayali földrengés alkalmával a talajban akkora hasadások keletkeztek, hogy általuk az emberek félíg vagy egészen elnyeletek, összenyomattak s megint kilöktek. Calabriában egyes házak, sőt helységek is tűntek el a támadt hasadékokban, melyek fölöttük ismét bezárultak.

Ama földrengések, melyek oldali lökések és hullámszerű mozgások által keletkeznek, sokkal szelidebb természetűek, soha sem okoznak akkora károkat és veszteségeket, mint az előbbiek.

Régebben sokan fölveték az előbbiekhez még a forgó mozgások létezését is, a mint ezt Zágrábban észlelték, de ezen állítások hamis bizonyítványoknak deklaráltak s az

idő az illető észlelőket megbízhatatlanság miatt a jól kiérdemelt nyugalomba helyezte.

A földrengések legerősebben érezhetők a felszínen, míg mély bányákban és kutakban alig, vagy épenséggel nem vehetők észre. Másfelől barna, de vastag rétegű törmelék közetek és földalatti mély üregek néha a földrengés hatását a felületen tetemesen meggyengítik, amint ezt az 1880-iki maros-újvári földrengésnél Koch kimutatta, ahol a földrengés útjában fekvő terjedelmes sóbányák a mögöttük fekvő várost a nagyobb rázkódásoktól óvták meg.

Ami a földrengés terjedésének gyorsaságát illeti, azt mondhatjuk, hogy az eddigi számítások szerint a föld hullámainak gyorsasága másodpercenként 350—500 métert tesz ki, a mi kivételes esetekben 150 méterre is leszáll, de néha a 800 métert is eléri.

Földrengések a tenger fenekén is előfordulhatnak s a vízben gyorsan szétterjedő hullámok hirtelen lökésekben jelentkeznek a felületen. Ilyenkor rengeteg emberi élet esik áldozatul a bösz hullámoknak. Így 1724-ben Lima egy ilyen tengerhullám ál-

tal annyira elpusztított, hogy lakosai közül senki sem maradt életben s a tengeren uszkáló hajók a város gátjai és romjai fölött egy órai távolságra dobhattak ki a száraz földre.

A földrengések időtartama nagyon tág korlátok között ingadozik. Irtak le eseteket, melyekben a rengés csak másodperczekig, és olyanokat, melyekben évekig tartott. Ilyen volt a komáromi, mely 1763-ban kezdődött, 65 embert temetett az összedült házak romjai alá s csak 1770-ben szűnt meg teljesen.

Európa történelmi időszakából a földrengések és pusztító munkájuk egész sorozata ismeretes, melyek, talán a Gondviselés jóságából, mondhatni legkevésbé pusztították amugy is nagyon sokat szenvedett hazánkat.

Olaszországban 526-ban 120.000 s Szeiciliában 1693-ban mintegy 60.000 ember vesztette életét egy-egy földrengés alkalmával.

Hoff, Jeitteles, Mallet és Hunfalvi krónikái szerint Magyarországon a következő nevezetesebb földrengések voltak:

1348-ban Felső-Magyarországon

men azt hirdeti, hogy az ország a lázadás küszöbén áll. Az egyetemi hallgatók tüntetést rendeztek egy angol újság czikke ellen, mely azt javasolta, hogy ezt a nyugtalan országot fel kell osztani, mint hajdan Lengyelországot; a király meg fényesen ünnepli meg az alkotmány kihirdetésének évfordulóját s az ünnepeket a legszebb rendben folyt le. Megjelent ezen a volt király Milán is, tábornoki egyenruhában. Milán volt Szerbiának királya, azután lemondván, egy néhány évig legényéletet élt s végre ismét visszament Szerbiába tábornoknak. — Hát egy olyan országban, hol a királyok is ily változékonyok, hogy lehetne a néptől azt kívánni, hogy állandó legyen!

Polemia helyett felvilágosítás.

A „Székely Híradó“ f. évi 17-ik számában „Szentléleki basa“ czímmel „Szentléleki“ aláírással egy közlemény jelent meg, mely, minthogy elferdített tényeket tartalmaz, válasz nélkül nem hagyható, s azért becses lapja közelebbi számában válasznak helyet kérek.

Nincs szándékomban „Szentléleki“ név aláírást tenni, de nem itt született ezikkiróval polemia aláírni, csupán való tények elmondására szorítkozom.

Mult hó 16-án Biró Mózes helybeli lakos, — egy terhes anyagi viszonyok között élő, tehát nem „jó módú biró“ kézműves (kádár mester ember), kinek semmi névvel nevezendő vagyona nincs, nejét és négy kiskorú gyermekét abroncsos és egy-egy összeomlott faedény összerakásáért járó pár garasból tartja fenn, — megjelent a község házánál siró kis leányával s panaszkolta, hogy „ma reggel Árpád tanító ur leánykáját, Molnár Dénes iker-fiat (ez is jó módú?) s több más gyermekeket az iskolából ki (haza) utasította azért, mert az 50—50 kr fa-pénzt nem fizették be. Panaszolt utasítottam Gidófalvy

esperes iskolaszéki elnök urhoz panaszával, mire ő kijelentette, hogy „oda nem megy és pedig azért, mert ott szegény embert be nem érsznek s így meg sem hallgatnak; a jó módú gazdák is csak a szolgáló által beszélhetnek a méltóságos urral“. Ismételtén kért, hogy a tanító urat hívatnám le és figyelmeztetném, hogy neki nincs módjában az 50 krt megfizetni, s e miatt, ha az illetékes tanító kimutatja mint iskola-mulasztót a leánykát, ő nem lesz oka, s így nem is lesz büntetendő. A szegény ember panasza méltányosnak találtam és Bara György rendőrt, ki egyúttal polgár is, azon utasítással küldöttem nevezett tanító után, hogy 11 óra végével hívja a község házához; a rendőr polgár a tanító urat meghívta, mire a tanító ur kijelentette: „Ugyis megvan a 11 óra, éresztem haza a gyermekeket, várjon meg, együtt menjünk le.“ A község házához megjelent tanító ur előtt Biró Mózes panasza ismételtén, illetékesnek ismertem magamat tudomására hozni a tanítónak, hogy ezen rendtelenség és fejetlenség azért történik, mert nincs iskolaszék és egyháztanács Kézdi-Szentléleken, mindenki tesz úgy, amint neki tetszik, nincs semmi ellenőrzés már évek óta, de mégis kell hogy legyen valaki, ki a szegény emberek panasza meghallgassa, azok elnyomtatását és meghurcolását ne engedje, a tanító urak téves eljárását megjegyzés nélkül ne hagyja, mert azt sem törvény, sem szabály elő nem írja, annál kevésbé meg sem engedi, hogy a tanító végrehajtó hatalom legyen és a tankötelet, azért, mert szegénysége miatt fizetni nem tud, az iskolából kitiltja. Végeztül még azt mondtam, jövőre az ilyen eljárástól tartózkodjék tanító ur, s ha követelése van, forduljon közvetlen az előjárásúhoz, vagy pedig az iskolaszék útján tegye azt, s ez bizonyára a fizetőképessé szülőktől fogja hajtani a követelt összeget; ezek valának a valóságos tények minden hozzátétel vagy kihagyás nélkül.

Czikkiró feleli a kézdizsentséleki egyházi és iskolai állapotok jeleni

tarthatatlanságát, mely abban culminál, hogy sem egyháztanács, sem iskolaszék nincs, mivel megbízatása még 1892. évben lejárván, mult év végén lemondott; ezen körülménynek mindkét intézményre káros befolyását a községi képviselőtestület átlátván, mult évi december hó 9-én tartott gyűlésében 104 jk. szám alatti határozatában utasította az előjáróságot, miszerint a járási tek. főszolgabíró urnál tegyen előterjesztést, hogy közigazgatási uton tétessék olynemű lépés, hogy ezen állapot megszüntetessék; a határozat értelmében az előjáróság mult évi december 12-én 1705 sz. alatti előterjesztését megtette.

Talán ezikkiró ur a „Szentléleki“ köpeny alá azért rejtőzött, hogy ezen semmiskedő ezikkével nevétségessé tegyen a közvélemény előtt, s hogy aztán majd ne legyen, ki adandó alkalommal megkérdőzesse „Szentléleki“ urtól, hogy vajjon mi van a szép egyházi és templomi alapok számadásaival, hogy virul az erkölcsös nevelés, kik látogatják az iskolákat és mik ezek a hiányok? Hogy többet ne említsék, mi van a templom-alap, áhitatos alap, szegény-alap és Boreza iskola-alap számadásaival, mert tudomásom szerint 7 év óta ezekről püspöki felmentvényvel ellátott számadások nincsenek. Mind ezekre én is felhívom a méltóságos főispán ur figyelmét.

Ügyvédnek önkényű beszegődött ezikkiró úgy tüntetett fel engem, mint egy basát. Én lehetek basa, de háremem legalább nincs. Tessék az olyan basákat ütni, kiknek ilyen van. Ha keres, ilyent is találhat. Amit szoktam eszelekedni, azt a törvényesség, a morál és becsület szempontjából soha senki nem kifogásolhatja, s ha én községemben az apró emberek tulkapásait hivatalosan megtorlom, a visszaéléseket ostromozom s népem érdekeit bárki ellen védelmezem, én nem basáskodás, hanem köteleesség-teljesítés. Hogy minek tartja és nevezi ezikkiró, azzal én nem sokat törődöm. Én felelősséggel csak a törvényeknek, feleslet hatóságomnak s azon népnek tartozom, mely engem bizalmával megtisztelt,

de nem az olyan fajta embereknek, mint ezikkiró ur, kiknek egyéb czéljuk nincs, mint megboszulni azokat, kik egy bizonyos klikk szolgálatába nem állva, szeretnek a maguk lábán járni.

Termetemmel is gunyosan foglalkozik ezikkiró. Ha nem tudná, elmondom neki, hogy 1848-ban, a szabadság, egyenlőség és testvériség ujja születése évében születtem itt Kézdi-Szentléleken szerény székely szülőktől, tanulásom a kantai és csiksomlyói gymnáziumnak 5-ik osztályáig terjedett, melyhez az élet iskolája adta meg a többit, melylyel bírok és mely képessé tesz engem arra, hogy nyílt homlokmal, szóval, és ha kell, tollal is magam és felebarátaim, községem és egyházam ügyén munkáljak, a jót elősegítsem, a bűnt, erkölcstelenséget, botrányt és rossz akaratot ostromozzam; ezekenél fogva ezikkiró gunyoros bírálatát felfuvalkodott dölyfösségnek és fényes, csillogó semmittevésségnek nevezem. Ezikkiró még tovább megy; szemeim vizsgálatával lelki állapotomat akarja feltüntetni, midőn azt mondja: „a háttérben mindig ott villog“ stb. Ezikkiró ur oly tudományba akar belevágni, melyet a szívet és veséket vizsgáló Isten magának tartott fenn; én nem azért születtem a szabadság hajnalán, „Szentléleki“ ur, hogy belőlem meghunyászkodó janitor váljak, én a liberális előhaladás híve és nem a sötét ultramontánizmus, független hátramaradás híve vagyok.

Lépjön ki a sötét függöny mögül, hogy lássuk becses személyét; ne járjon a sötétben, mert jobban el-sülyed a már amúgy is meglazult feléledt iszapban.

Szentlélek, 1894. március 8.

Tamás Elek,
községi bíró.

Csarnok.

Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

IX.

Téns Szerkesztő ur!

Akármiyen okos legyen es az ember, mindég mag politikával

26 város szenvedett a földrengéstől; 1485-ben, épen azon nap, melyen Bécs Mátyás királynak átadatott, földrengés volt; 1763-ban június 28-án Komáromban 65 ember temetett a romok közé; ugyanekkor a Duna mellett homok- és iszap-kitörések is voltak. Ez a földrengés csak 1770-ben szűnt meg és 1783-ban a rázkódások ismét megújultak. Legtöbbet szenvedett Komárom város. 1786-ban február 15-én Kolozsvárt érte nagyobb földrengés, mikor is 4 templom összeomlott s a vár bástyái a Szamosba dőltek. 1810-ben január 14-én Moornál (Fehér megyében) dühöngött iszonyu földrengés, mely csak több év lefolyta után szűnt meg tökéletesen. 1858 január 15-én Zsolna vidékét érte nagyobb rázkódás, mely Magyarország észak-nyugati negyedében mindenütt érezhető volt. 1868. június havában Jászberényben inogni kezdett a talaj és csak december végén szűntek meg a rázkódások. 1879 október 10-én egy igen heves lökéssel kezdődött a moldovai földrengések sorozata a Bánságban, a mikor az ó-moldovai szigetekeken homok-kitörések is fordultak elő. 1880-ban október 3-án Erdélyben volt hevesebb földrengés és ugyanazon

évi november 9-én vette kezdetét egy heves lökéssel a zágrábi, mely főképen Zágráb városában okozott tetemes károkat.

A statisztika 1850-től 1857-ig az egész földön 4620 földrengést jegyzett fel, mely szerint Olaszországban 1870-ben 2225 ház romboltatott össze, 98 ember temetett a romok közé és 223 sebesült meg, daczára annak, hogy ezen évre erős földrengés nem esett. Általában mondhatni, hogy földünkön átlagosan naponként két földrengés fordul elő.

Dr. Bardocz Gyula.

Adatok Tököli Imre jellemrajzához.*)

— Irta: Csomortáni. —

(V é g e.)

Az ok, mely Rákóczyt arra bírta, hogy mostoha apját a kigyóval hasonlította össze, azon idegenszerű ellenszenvben keresendő, mely a mostoha szülő és mostohái között minden időben, minden osztályban, tekintet nélkül a rang-, vagyon- és műveltségi fokozatokra, föltalálható volt. Ezen ellenszenves érzelem nyilvánulásával most is találkozhatunk mindhol és minden körülmények között!

A műveltség, fölvilágosultság, melynek korszakát éljük s melyre alkalomadtán szeretünk is hangzatos szavakban hivatkozni, fájdalom, még ezen a szomorú állapotban nagyon keveset változtatott.

Az egyéni nézetek e tekintetben nagyon is elágazók; a bíráló közönség előtt, legyen az akár illetékes, akár nem, csak két eset forog fenn: vagy a szülők rosszak mostoha gyermekeik iránt, vagy a gyermekek nem jók mostoha szülőikkel szemben. Ezen fogatkozástól Rákóczy sem lehetett ment.

Abból pedig, hogy a hálósobában egy erdős, hegyes vidéken a menyegző előtti időben kigyót láttak s ezen jelenségből okvetlenül bekövetkező szerencsétlenséget jövendöltek, semmire sem lehet következtetni, mint babonára, melytől most is nagyon kevés, abban az időben pedig egy osztály sem volt egészen mentes. (Példa rá Báthory Erzsébet, ki szépsége fenntartása czéljából fiatal leányok vérében mosakodott.) No de kisértjük tovább életleírását: „Mily boldog voltam volna uram, ha már érettebb elmével följáhlhattam voltam neked mindazon nyomorúságokat, melyekkel ki-

lenez éves koromig terheltem, hogy gyermeki létem meggyöngyöztetvén, elveszsek. Jó ürügyül szolgált erre az, hogy engem, minden utáiban s hadi munkálataiban, a hőségben és hidegben gyakran szomjazót, még gyakrabban éhezőt s didergőt magával hordjon.“

„Anyám, ki gyengédn szeretett, nem tudta, részint nem hitte a nyomorúságaimat, vagy türe férjének minden akaratát, melyet megváltoztatni nem bírt. Csak te védél Istentem, mikor a törökök s tatárok seregeiben huzeltattam, kik nagyatyámnak ellenök intézett hadakozása miatt házamra nehezettek. Gyakran alattomban a vallásomból való kitérésre kényszerítettek, bár tanítóm, Bádén János, jó keresztény, hozzád és hozzánk is csatlakozó férfi, tehetsége szerint védett s magam is védtem magam, vagy inkább, — bocásd meg oh uram, hogy tévesen szólta, — te bennem lévő, védél engemet, s tétl állhatatossá a hitben. És még midőn erőszakosabb eszközkhöz nyultak is, te adtál nekem erőt, hogy ellentálljak ama nyomorúságoknak, te földtől be engem a földön, hótól ellepve fekvőt s didergőt, te enyhítél egy ital viz-

nem foglalkozhatik s vagyoni más dolog es, miről írni muszáj. Ezuttal tehátlan egy igen tudományos kérdésről fogok néhány sort írni. Aki megolvassa, bizonyosan okosabb lesz tőle.

Azt mondják, hogy a múlt héten föld-ingás vót. Hiszem es, hogy vót. Csak azt nem tudom, hogy mikor vót. Móricz zsidó aszongya, hogy 7 óra után néhány minutummal történt. Kántor komán regvel 6 óra tájt érezte, mikor a koresmából hazatért, hogy egyszerre valamiugy kikapta a földet alóla, mintha ott se lett volna. Ókeme egy küsnég bé vót nyakalva, de ilyen dolog vele eddég sohasem történt meg. Azét tehátlan Kántor komám szentül hiszi, hogy az föld-ingás vót s az regvel 5 órakor történt. Nekem a földingás éppregvel 5 órakorra esett, midőn Kántor komám a koesmában hagyva, kapatos fejjel haza mentem. Az én hűtes társam már fenn volt s egy dézsában vajot vort. Persze, hogy persze, méregbe jött, met megvagyon az az átkozott természettye, hogy midőn nekem erőst jó kedvem vagyon, ő mindétig haragszik. Egy néhány nyájas szózat után fejemhez vágta a dézsát s e pillanatban éreztem, hogy a föld es meging alattam. Erősen csudálatos dolognak tartom, hogy a föld és az én feleségem egy időben jöttek méregbe.

Másnap ugy gondolkoztam, hogy Móricz zsidónak nem lehet igaza, mert mivelhogy ő zsidó s a keresztény tapasztalatokkal szemben az ő állítása nem számíthat. Kántor komámnak lehet, de nekem bizonyosan igazam van. Esméntlen a jegyző urhoz kerültünk, hogy ő magyarázná meg a dolgot. Szépen eléadtuk a történeteket, jegyző uram egy küsnég elvigorintotta magát s aszonta, hogy még es a Móricz zsidónak vagyon igaza, de nemcsak abban, hogy a földingás csakugyan éppreg 7 óra után néhány minutummal történt, hanem abban es, hogy miután az italos törvény megletesült, nem vizet önt borába, hanem jó erős szeszt, mi sokkalta hatékonyabb az emberi

kebelre. E mián történt, hogy Kántor komám lába alól kiszaladt a föld és belepottyant az árokba. De hát akkor mért került a verttejes dézsa az én fejembe, mikor én ittam s nem a hűtes társam? Ezt mán semmillette féleképen sem tudom megmagyarázni.

Ha mán így áll a dolog, amiképpen a jegyző ur mondja, akkor Bardocz doktor ur a földrengésről irt szép művelettyében mért írja azt, hogy a földingást a föld gyomrában levő rossz materiák okozzák, mikor aztot az ember gyomrában levő szesz materiák csinálják?

Nem es törom tehátlan a fejemet, hanem szívem gyükeréből kívánom, hogy jöjön be mennél hamarább a pógári házasság, hadd mutathassam meg, hogy ki az ur a háznál s hogy még a föld es akkor fog ingani, mikor én akarom.

Egyébiránt maradtam

tisztelettel s becsülettel:
Jámbar Están,
egyházi.

Ujdonságok.

— **Kinevezések.** A földmívelési miniszter Bartha Gábor I. oszt. erdő-gyakornokot a szász-sebesi erdőhivatalhoz erdész-jelöltté, Joós Elek végzett erd. ak. hallgatót a sepsiszentgyörgyi erdőhivatalhoz II. oszt. erdőgyakornokká nevezte ki.

— **Képviselőválasztás.** Beksics Gusztáv lemondása folytán Sepsiszentgyörgy város új képviselőt fog választani. Eddig két jelöltet ismerünk, ugymint dr. Székely György és Geréb János ügyvéd urat. Előbbiről nem tudjuk, hogy minő programmal fog fellépni, mert a hozzáuk beküldött felhívás erről mélyen hallgat, de Geréb János ügyvéd urról, ki három színű papirosom élteti magát, tudjuk, hogy a nemzeti párt hive, s épen ezért a szabadelvűen gondolkozó Sepsiszentgyörgy városában, Beksics kerületében, őt komolyan venni bizonyára nem fogják. A központi bizottság Málik József elnöklete alatt a választást folyó hó 21-ére tűzte ki. A szabadelvű párt valószínűleg vasárnap fog jelölni.

— **Beksics Gusztáv orsz. képviselő** folyó hó 6-án vett búcsút s-szentgyörgyi választóitól. Erzékeny természetű Beksics Gusztáv távozása a városra nézve, de a székelység is elveszti vele a parlamentben érdekeinek lelkes képviselőjét, mert neki köszönhető, hogy ma már a székelykérdés kedvező alapokon biztos uton halad megoldása felé. Lelkes volt a fogadtatás, melyben részesült. A városház disztermébe gyűlt a választók díszes bereke, a karzatot női közönség töltötte meg szorongásig. Benedek János pártelnök üdvözölte a választókat, mely után Beksics Gusztáv elmondotta nagyszabású beszámolóját a biadó éljenzések kíséretében, mely a részold végeztével oly viharosan tört ki, hogy Benedek János, ki a választók nevében mondott köszönetet Beksicsnek, alig jutott szóhoz. Erzékeny és fájdalmas volt a búcsúvétel a szeretett képviselőtől, ki már 3 cikluson át képviselte a várost. Este nagy búcsu-lakoma volt, melyen elsőnek Pótsa József főispán állott fel s adott kifejezést a búcsu fölötti fájdalomnak, kifejtve, hogy az a búcsuzás csak formálisnak tekintendő, mert a rokon keblek el nem szakadhatnak a hazafiság és honszeretet terén. Ezután következett a toaszok özöne s a szellemesség kedélyessé tette a búcsu-vacsorát annyira, hogy az éjjel sem tudta véget vetni.

— **Pályázat.** (A hivatalos lapból.) A kovásznai járásbírósnál járásbíró áll. 2 h. a.

— **Papválasztás.** Feltorja-Volá-Karatna egyesített egyházközség folyó hó 7-én választotta meg nagy érdeklődés mellett lelki pásztorát. A 3 jelölt közül egy időközben betegség miatt vissza lépve, a szavazatok kétfelé oszlottak s a délelőtti 11 órától délután 1 óráig beadott szavazatok szerint 19 és 18-ad többséggel Zayzon Lajos volt marosielyi ev. ref. lelkész választatott meg.

— **Időjárásunk** hol elborul, hol kiderül, majd napfény ragyog, majd meg hó esik, szóval a legnagyobb mértékben változatos, de legfőképpen egészségtelen. A hőmérséklet ellen azonban nem lehet kifogásunk, az már egészen tavaszias, még az éjjeli fagyok is kimaradtak.

— **Szinészet.** Kárpáthi György szintársulata S-Szentgyörgyön megkezdette előadásait. Ennélfogva bizonyosra vehető, hogy Kézdi-Vásár-

helyre nem fog bejönni. Különben is ez a társulat csak a nagybőjtire kapott a kézdivásárhelyi hatóságtól engedélyt, s miután azt nem vette igénybe, később nem jöhet, mivel május végére már más társulat kapott engedélyt.

— **Mulatság.** A husvét másod napjára tervezett mulatság másora már össze van állítva. A rendkívül tartalmas és sokat ígérő program egyik legérdekesebb pontját Remenyik Kálmán székely tilinkóművész játéka képezi, ki szíves volt a rendező-bizottság felkérésére közreműködését megígérni. Ezenkívül dr. Szacsavay Gyuláné urhölgy és dr. Bardocz Gyula orvos ur s a zágoni dalkör fognak egy néhány dalt énekelni. Kozma Ilka k. a. és Dobay Lajos egy kettős jelenetet adnak elő. Tehát mind esupa kipróbált erők fognak közreműködni. Ezenkívül lesz sorsolás és tánczvigalom is. Ha még mindezekhez hozzá vesszük, hogy a rendező-bizottság élén dr. Sinkovics Ottóné urhölgy és Kovács Lajos aljárásbíró ur állanak, kiknek ismert buzgósága nagy mértékben biztosítja a sikert, végeredmény képen levonhatjuk, hogy az árvaház ezen mulatsága sok élvezetet ígér. Azért előlegesen is ajánljuk a közönség szíves figyelmébe.

— **Érdekes eset történt** folyó hó 8-án. Ugyanis már évekkel ezelőtt egy Gál Ferencz nevezetű esomortáni fiu átment Romániába, de midőn hadkötelezettségi ideje megérkezett, a hős román hadsereg 10-ik ezredébe felavatták. Vitézünk hiven szolgált a román királyt s buzgón gondozta a reá bízott mundért az ősz óta, de most, hogy szép tavaszi napok jöttek, amidőn a madár is kiröppenni óhajt az üde szabad légűrbe, vitézünk szívében is felébredt a szabadság- és honvágy s vitézünk, midőn Románia Herzsza nevű községébe érkezett csapatával gyakorlatot tartandó, egyet gondolt s felhívta szakaszparanesnok bajtársát, menne vele egy pohár sörre Sósmezőre, ez hajtott a kérésre, s midőn kiitták a „bruderschaftot“, vitézünk jobbra magyar hazájába s szakaszvezetője pedig Herzsába (Romániába) távozott. Hiába volt a jó felebbvaló erősködése s rábeszélése, mert ez csak jobbnak látta magyar hatóságnál jelentkezni, s ha kell, magyar munderben szolgálni a magyar királyt.

— **Kedélyes társaság** van együtt, a tracs javában folyik. Szőlják, szapulják a nagy világot s e közben szóba jön a vasárnap reggeli földrengés. „Ugyan mondja csak kérem, mi okozza a földrengést?“ kérdi egy kis bakfis nem épen beszédes szomszédjától. „Hát kérem megfordul a csethal, a melyik a földet tartja.“ „Meg a sárbogárdi kántornak az anyósa, de nem a cset“, mondja egyik fiatal ember gonoszul. Erre vészemet kap a jöképű kollega s rávágja: „Egyik sem, hanem az alvilági parlamentbe dobott bombát az odaérkezett Vaillant.“ Ebben aztán megnyugodtak és folyt a tracs tovább.

— **Békéltetési mód.** Ismert dolog, hogy a mai dinamitos világban alig lehet valami rémségesebb, félelemre gerjesztőbb tárgyat képzelni, mint egy szardiniás dobozt, minek utána ebbe szokták az anarchisták a pokolgépeket pakkolni. Mig ezek az alapjában véve ártatlan pléh iskatalyák Párisban közreműlet tárgyat képezik, addig minálunk a béke szelid eszközzé válhatnak, amint a következő igaz történet bizonyosságot szolgáltat. A mig észrevették a dolgot, a kétségbeajtség kivilágosodott. Már most miképpen legyen a hazamenetel, hogy a házi perpatvar bombája el ne süljön? Az ifju férj-

zel engem gyakran szomjazót s egy darab kenyérrel, midőn ő hezém.

Mindennek daczára megmaradt egészségem s megerősödött gyöngö testem. Végre komornyikomnak Kőrösy Györgynek hűségét kísértették meg, kastély s nagy birtok ígéréttel, hogy méreggel ölessen meg. De akkor is a te kezéd védett meg, mert ő iszonyodva utasítá el az ajánlatot, és mivel te, árvák gyámola, atyja, hűségét megtartád, gondját s vigyázatát növeléd, ő maga lett szakácsom s mindenem, de e miatt éhségem s nélkülözésem is gyakoribbá lön. Ezen Tökölire vonatkozó kijelentések s jellemét illető, valódi világításba helyező adatok, ha nem is mentek az ellenszenvből eredő kifejezésektől, mégis nagyon meglepők, annyival inkább mivel kora legnemesebb, legjellemesebb férfiak tolla alól abban az időben kerültek ki, midőn minden kísérletei a haza szabadságát illetőleg hajótörést szenvedtek.

S midőn magányába vonult, minden nagyravágyástól s jövődő fényes hatalmi tervezetéstől menten, megfontoltan, elfogulatlanul ítélhetett s nyilatkozhatott sze-

mélyét s a multat illető kérdésekben! Hogy Tököli politikája nem volt önzés nélküli, Rákóczy nyilatkozatait megelőzőleg igazoltatott a tályai országyűlésen is. 1683-ban május második felében tartott gyűlésen, melyen 19 vármegye követei voltak jelen, Tököli azt kívánta, hozzanak a rendek végzést, hogy a nemesség személyesen üljön fel és a megyék 20 ezer embernek két hónapra elegendő húst és lisztet szolgáltatassanak ki. Ámde a rendek előbb látni akarták, vajjon a haza függetlensége nem áldoztatott-e fel a török pártfogásért? Kivánták a még mindig titokban tartott Athnaménak a kihirdetését. És midőn ez tőlük megtagadtatott, ők sem szavazták meg a a személyes felkelést, ezen nem várt ellenkezés szertelen haragra gyúlasztá a büszke férfit... „Tizenkét éve, hogy bujdosik, — válaszolá a rendeknek — s Isten őt úgy segítse, valaki fel nem ül, nemcsak jószágával, hanem életével is fog fizetni. Ő már kidőlt a gyermekkorból, s megmutatja, hogy ura, fejedelme az országnak... A rendek eloszolhatnak, nines rájuk szüksége; már nem kéri őket, hanem biztosai által maga fogja kivettetni mindenik megyére, a mi-

vel tartozik.“*) Akáresak mint egy megkoronázott tyrannus! Ez más napon meg is történt, biztosai meghagyták a megyéknek, hogy június 6-án 400 szekér, ugyanannyi vágó marha s tizennégyezer köböl liszt Vizsolná késszen álljon a hadak számára.“**) S az előbb ellenkezők — a félelem miatt megnémulva — hódoltak paranesának. Nagyravágyásának még vallási meggyőződését, hiveinek vagyonát, sőt még életét is kész volt feláldozni; bizonyítja nevéhez 1687-ben irt levele, melyben Ilonáját felszólítja, hogy „miután már a törökben nem bizik, küldené egyik udvari papját a pápához, s adatná elejébe, hogy ha ő szentsége a esászártól kedvező feltételeket eszközölne ki számára, ő, Tököli, nemcsak maga katholicussá leszen, hanem a lutheránusok kiirtására is felajánlja egész munkásságát.“... Ezen s hasonló tettei miatt szerencsése rohamosan hanyatlott, népszerűségét elfojtották. Ami kevés belőle még megmaradt, azt is sirba vitte gögje, önzése s önkénye.

*) Horv. M. o. t. VI. k. 129. lap.

**) Szalay V. k. 244. lap.

nek eszébe jut, hogy felesége rendkívül szereti a szárdiniát. Nosza vásárol 2 garabot s viszi haza s a legeslegnyájásabb arecezel nyújtja át nejének. A hölgy elfogadja a dobozokat s türelmesen végig hallgatja mindazon okokat, miket a férj mentesül felhoz, hogy t. i. az órák a zónarendszerben nem járnak pontosan s e miatt korábban virrad, mint a hogy előírva van, s hogy márciusban sokkal rövidebbek az éjszakák, mintsem az ember ki tudna magát mulatni stb. De végre is, amint a rossz nyelvek beszélnek, a bomba még is csak felrobbant.

— **A romániai ügynökök** üzemeinek megakadályozására fontos határozatot hozott a kézdijárási főszolgabírája. Ilyenkor ugyanis ügynökök szoktak Romániából kijönni, kik nagy ígéretekkel székely munkásokat szerződtetnek a romániai földbirtokosok részére tavaszi és nyári mezei munkák teljesítése végett. Az ügynökök természetesen mindig becsapják a hiszékeny népet s hosszú fárasztó munka után többnyire üres zsebekkel térnek vissza mindazok, kik a fényes ígéreteknek felülnek. Ezen visszaélésen úgy segített a kézdijárási főszolgabíró Gábor Péter ur, hogy rendeletileg utasította a községi előjárásokat, hogy mindazon ügynököket, kik a eselődörvény által előírt helyszerzői engedéllyel nem bírnak, ő hozzá azonnal jelentsék fel. Ezen intézkedést megynék alispánja is helybenhagyván, utasította a megye összes közig. hatóságait, hogy hasonlóképen járjanak el. Ezen helyes és üdvös intézkedés kettős ezélt szolgál, úgy mint: megmenti a székely munkásokat a romániai ügynökök zsarolásától s másfelől a megyében benn tartja a munkás kezeket, mikre itt is oly nagy szükség van. Amíg minálunk teljes ellátás mellett 70—80

krt megkereshet egy mezei munkás, addig nincs arra szükség, hogy Romániába menjen kenyerét megkeresni.

A közönség köréből.*

A napokban holmi piszkolódo pasquilt találtak meg Kovásznán, melynek szerzője levetkőzve minden tisztességes korlátot, a legkiméletlenebb gorombasággal gúnyol ki néhány egyént, ostobaságra és tanulatlanságra valló, versnek csufolt számár ferezményében. Hogy ki lehet az az elvadult poéta, melyhez verse is hasonlító, nem kutatom, mert művelt ember előtt úgy is elárulja az a esodabogár „kötöny”, hogy azt csak iskolázatlan, műveletlen személy írhatta, ki előtt nem szent dolog a mások becsülete.

Nem is vennék tudomást a gúnyolódás eme nyomorult eszközéről, ha megdöbbenésemre a szerzői jogot némelyek minden alap, minden bizonyíték nélkül nekem nem tulajdonítanák. Ezen légből kapott állításra csak az a megjegyzésem van, hogy én piszkolódo, mocskolódo pasquillokkal foglalkozni s azokat írni nem szoktam. Tiltja becsületérzésem is. És hogy az olyan embert, ki ilyen nemtelen fegyverrel a névtelenség álcája alatt harszol, csak megvetni tudom, bárki legyen is az. Lelkiismeretem tiszta lévén, felemelt homlokkal, férfi-büszkeséggel utasítom vissza azon hazug, rosszakaratu rágalmat annak ismeretlen elindítójára, kit erősen jellemez ezen eljárása. A fentiek kijelentése után ezen ügyet magam részéről befejezettek nyilvánítom. En elmondtam a magamét.

Kovácszna, 1894. március 8.

Bartalis János.

* Az e rovat alatt megjelenő közleményeket díjtalanul közöljük, a felelősség azonban a beküldőt terheli. Szék.

Szerkesztői üzenetek.

Ikafalvi urnak. A legjobb akarat mellett sem tudtuk erre a számmra beszorítani. Jövőre jönni fog.

B. J. urnak Altörja. A meghívó közölve volt, tehát az a rész kimaradt. Üdvözlét!

Nyersselyem Bastruhákra alkalmas kelméket öltönyöknént 9 frt 50 krért és jobb fajtájukat is — valamint **fekete, fehér és színes** selymekelméket méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockázott, csikozott, mintázott és damaszott stb. minőségben (mintegy 240 fajtában és 2000 különböző szín s árnyalatban) szállít **postabér- és vámmentesen a privátmegrendelők lakására HENNEBERG G.** (es. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Egy lakóház

a kertmegetti utcában, melyben jelenleg György Antal ur lakik, **bérbe adandó**, valamint a jelenlegi **főszolgabírói lakás és iroda-helyiség is.** Értekezhetni **Supka Béla** minorita házfőnök ural. 2—2

Mária-czelli Gyomor-cseppek

nagyszerben hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népsz.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felújtság, savanyu felbőffés, hasmenés, gyomorerégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörös, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyben ez a gyomortól származott, **gyomortürelhelésnél** étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorhoidáknál. Említett bajknál a **Mária-czelli gyomor-cseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi foraktár.



Török József gyógyszerész-túra
Budapest, Király utca 12. sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A Mária-czelli gyomor-cseppek valódián kaphatók.

Kapható: **KOVÁCS FERENCZ** gyógyszerész-nél.

LÓHEREMAG

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

KOMÓCSIN-FŰMAG

40 kilós zsákokban, mindkettő államilag ólomzárolva.

RÉPAMAG

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

Vetőburgonya

bárminő mennyiségű.

Kapható:

Gróf TELEKI ARVÉD
drassói uradalmában u. p. Koneza.

„NE VÉGY CZIGÁNYTÓL SZENET!!”

mondja a példabeszéd, s ezt joggal elmondhatom én is, midőn raktáromat ajánlom mert csak oly nagy üzlet, mint az enyém szabhat, — készpénzzel való vásárlás óriási árukészlete és számos más előnye folytán — olcsó árakat, melyek végre is a vevőknek csak javára szolgálhatnak.

Tetszetős minták magánvevők részére ingyen és bérmentesen.

Gazdag tartalmu mintakönyvek, melyek ritkítják párukat, szabók részére bérmentesen.

SZÖVETEK EGÉSZ REND RUHÁKRA.

Pérwien és doszking a magas klerus részére, előírás szerinti szövetek hivatali egyenruhákra, veteránok, tüzoltók, tornászok részére, livrékre, billárd-posztók, játszó-asztalok, kocsi-fődelekre, ugyancsak vízmentes lodenek vadászkatókra, mosó-szövetek, utazó-plaidok stb. stb. 4—14 frtig.

Értékes, tisztességes, tartós, tiszta gyapju posztót és nem olcsó rongyot, melyek a földolgozásra sem érdemesek, ajánl

STIKAROVSKY JÁNOS

BRÜNNBEN (Ausztria Manchestere)

Legnagyobb gyári posztóraktár félmillió forint értékben.

CSAK UTÁNVÉTELEL SZÁLLIT.

Levelez magyar, német, cseh, lengyel, olasz, francia és angol nyelven.

A Borries-féle uradalmak igazgatóságának Eckendorfbán (Észak-Németország) tudomására jövőn, hogy eckendorfi répamag több helyről mint eredeti vagy javított ajánlatik. Kötelességének tartja tehát nevezett igazgatóság a **gazdaközönség** érdekében köztudomásra hozni, hogy

eredeti eckendorfi takarmányrépa-mag

valódi minőségben

Ausztria-Magyarországban csakis

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében

* BUDAPESTEN *

kapható, amennyiben az eckendorfi uradalmak, mint ez évben, úgy 1898. évig csak egyedül ezen czégnek fognak répamagot szállítani, mely czég az erre vonatkozó árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve megküldi.

1—4